

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№4(129)/2019

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Нұр-Сұлтан, 2019

Nur-Sultan, 2019

Нур-Султан, 2019

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	ф.ғ.д., проф. (Әзербайжан)
Ақматалиев Абдылдажан	ф.ғ.д., проф. (Қырғызстан)
Аймұхамбет Жанат	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Бахтикиреева Улданай	ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Беженару Людмила	ф.ғ.д., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргүл	ф.ғ.к. (Қазақстан)
Біжкенова Айгүл	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жақыпов Жантас	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Журавлева Евгения	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Жаң Динжиң	PhD, проф. (Қытай)
Ескеева Мағрипа	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Ержласун Гүлжанат	PhD, проф. (Түркия)
Қасқабасов Сейіт	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Негимов Серік	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нұрғали Қадиша	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Нуриева Фануза	ф.ғ.д., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	ф.ғ.д., проф. (Германия)
Рахманов Носимхан	ф.ғ.д., проф. (Өзбекстан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (АҚШ)
Сәтенова Серіккүл	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Тәжібаева Сәуле	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Тұрысбек Рақымжан	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Хисамитдинова Фирдаус	ф.ғ.д., проф. (РФ, Башқұртстан)
Чернявская Валерия	ф.ғ.д., проф. (Ресей)
Шәріп Амантай	ф.ғ.д., проф. (Қазақстан)
Шәріпова Гүлбану	ф.ғ.к., доцент м.а. (Қазақстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Түркия)
Янковски Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК
ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.
Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 35 дана
Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 12/1,
тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Dikhan Kamzabekuly**
Doctor of philology, academician of NAS RK (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Zharkynbekova Sholpan**
Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof. (Azerbaijan)
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof. (Kyrgyzstan)
Aimukhambet Zhanat	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology (Kazakhstan)
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof. (Romania)
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. (Russia)
Erzhiasun Güljanat	PhD, Prof. (Turkey)
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Henryk Jankowski	PhD, Prof. (Poland)
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof. (RF, Bashkortostan)
Metin Ekiji	PhD, Prof. (Turkey)
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof. (RF, Tatarstan)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof. (Germany)
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof. (Uzbekistan)
Rivers William Patrick	PhD, Prof. (USA)
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, assos. Prof. (Kazakhstan)
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Turysbek Rakymzhan	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhang Dingjing	PhD, Prof. (China)
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof. (Kazakhstan)

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008
Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity of economic conduct «L.N.Gumilyov Eurasian National University» Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 35 copies

Address of printing house: 12/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31413)

© **L.N. Gumilyov Eurasian National University**

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК (Казахстан)

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф. (Казахстан)

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	д.ф.н., проф. (Азербайджан)
Акматалиев Абдылдажан	д.ф.н., проф. (Киргизстан)
Аймухамбет Жанат	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Бахтикиреева Улданай	д.ф.н., проф. (Россия)
Беженару Людмила	д.ф.н., проф. (Румыния)
Бейсембаева Жанаргуль	к.ф.н. (Казахстан)
Бижкенова Айгуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жакыпов Жантас	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Жан Динжин	PhD, проф. (Китай)
Журавлева Евгения	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ескеева Магрипа	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Ержласун Гульжанат	PhD, проф. (Турция)
Каскабасов Сеит	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Негимов Серик	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нургали Кадиша	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Нуриева Фануза	д.ф.н., проф. (РФ, Татарстан)
Райхл Карл	д.ф.н., проф. (Германия)
Рахманов Насимхон	д.ф.н., проф. (Узбекистан)
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф. (США)
Сатенова Сериккуль	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Тажибаева Сауле	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Турысбек Рахимжан	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Хисамитдинова Фирдаус	д.ф.н., проф. (РФ, Башкортостан)
Чернявская Валерия	д.ф.н., проф. (Россия)
Шарип Амантай	д.ф.н., проф. (Казахстан)
Шарипова Гульбану	к.ф.н., и.о. доцент (Казахстан)
Экиджи Метин	PhD, проф. (Турция)
Янковский Хенрих	PhD, проф. (Польша)

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402
Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ
Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018г.
Периодичность: 4 раза в год Тираж: 35 экземпляров
Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажимукана, 12/1, тел.: +7(7172)709-500
(вн. 31413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Азкенова Ж., Оразаева Қ.</i> Н. Гогольдің «Ескілікті помещиктер» повесіндегі Данте архетипі және апостасиясы	8-15
<i>Байділдаева Н., Негимов С.</i> Жетес би тағылымы	16-23
<i>Байтанасова Қ.</i> Мәтін теориясының кейбір мәселелері	24-31
<i>Есенова А., Оразбек М.</i> Ғалым Жайлыбай поэзиясындағы жаңа ізденістер	32-38
<i>Жапанова М., Нұрманова Ж.</i> Асанәлі Әшімовтің «Арылу прозасы»: жанрлық әртектілігі	39-46
<i>Қалиева А., Маукеева А., Рысбаева А.</i> Герольд Бельгердің шығармашылық даралығының қалыптасуы	47-52
<i>Қожашев М.</i> Жамбылдың жыршылық өнері: қалыптасуы мен ерекшелігі	53-60
<i>Мажиева Н., Балтабаева Н., Юсуп П.</i> Қазақ эпостарында полигамиялық некенің көркем бейнеленуі	61-66
<i>Найманбай А.</i> Заман шындығы: ақиқат пен көркемдік шешім сабақтастығы ...	67-72
<i>Саликжанова Ш., Карипжанова Г.</i> Қазіргі қазақ жастар поэзиясындағы қоғам бейнесі	73-79
<i>Сайлауова А.</i> Жыршы-жыраулар мектептерінің зерттелуі	80-86
<i>Сейсенбиева Э., Мәдібаева Қ., Юсуп А.</i> Ы.Алтынсариннің «Шариат-ул ислам» еңбегіндегі мұсылман ағартушылығы	87-92

Лингвистика және әдістеме

<i>Абдыханова Б., Мейрамбекова Л.</i> Прецедентті есімдер: фольклордың ықпалы және әлем мәдени кеңістігіндегі орны (неміс тілі материалы негізінде)	93-98
<i>Біжкенова А., Сәбитова Л.</i> Құрылымдық бөлімшенің ғылыми қызметі - университеттің даму компоненттерін зерттеудің маңызды бағытының бірі ретінде	99-107
<i>Досжан Г.</i> Кірме сөз мәселелерін зерттеудегі интегративтік тәсілдер	108-118
<i>Ербулатова И., Салимов Т.</i> «Тағам» атауы: лексика-семантикалық аядағы мәдени-таңба бірліктері	119-124
<i>Жұмағұлова А., Сыздықова Г.</i> Лингвоэкология және медиакөңістік	125-132
<i>Жұмаханова А., Біжкенова А.</i> Бағалау - қарым-қатынастың сөйлеу актісі	133-140
<i>Ильясова Н.</i> Синтагма – тіл теориясы мен танымды байланыстырушы бірлік	141-150
<i>Кадеева М., Дмитрюк Н., Нарожная В.</i> Атаулы грамматикалық категориялардың имплициттілігі	151-158
<i>Тулеубаева С.</i> Лингвофилософиялық дәстүр сабақтастығы: әл-Фарабиден В. фон Гумбольдке дейін	159-166
<i>Өтебалиева Г., Қасқабасова Х.</i> Коммуникативтік құзіреттілік - шет тілін оқыту үдерісін зерттеу аспектісі	167-176
<i>Шингарева М., Нарожная В.</i> Рождестволық құттықтауларды талдау ерекшелігі - саяси дискурсы элементі	177-184

Әдеби шолу

<i>Қайыржанов А.</i> Шәкәрім. Шынайы ізгілікті іздеу	185-189
--	---------

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Azkenova Zh., Urazayeva K.</i> Dante's archetype and apostasy in the novel of «Old World Landowners» by N. Gogol	8-15
<i>Beydildaeva N., Negimov S.</i> Jetes Biy's Edification	16-23
<i>Baitanasova K.</i> On Some Issues of Text Theory	24-31
<i>Yessenova A., Orazbek M.</i> The latest research related to the poetry of Galym Zhaylybay	32-38
<i>Zhapanova M., Nurmanova Zh.</i> Assanali Ashimov's «Confession Prose»: Genre Diversity	39-46
<i>Kalieva A., Maukeeva A., Rysbaeva A.</i> Formation of Herold Belger's Creative Individuality	47-52
<i>Kozhashev M.</i> Zhambyl's Poetic Art: Formation and Poetry	53-60
<i>Mazhyeva N., Baltabaeva Nazim, Yussup P.</i> The Art Image of Polygam Marriage in Kazakh Epics	61-66
<i>Naimanbai A.</i> Reality of the Era: Continuity of Truth and Literary Solutions	67-72
<i>Salikzhanova Sh., Karipzhanova G.</i> The image of society in modern Kazakh poetry ...	73-79
<i>Sailauova A.</i> On Research of Zhyrshy-Zhirau Schools	80-86
<i>Seisenbiyeva E., Madibayeva K., Yussup A.</i> Muslim Enlightenment in Y. Altynsarin's Works «Shariat-ul Islam»	87-92

Linguistics and methodics

<i>Abdykhanova B., Meirambekova L.</i> Precedent Names: Influence of Folklore and Its Place in World Cultural Space (based on the German language)	93-98
<i>Bizhkenova A., Sabitova L.</i> Scientific Activity of Structural Divisions as One of the Important Components in the Development of a Research University	99-107
<i>Doszhan G.</i> Integrative Approaches to Studying Borrowed Words	108-118
<i>Yerbulatova I., Salimov T</i> Culture-Marked Units of the Lexical-Semantic Field «Food»	119-124
<i>Zhumagulova A., Syzdykova G.</i> Linguoecology and Media Space	125-132
<i>Zhumakhanova A., Bizhkenova A.</i> Evaluation as a Speech act of Communication	133-140
<i>Ilyassova N.</i> Syntagma – a Unit Combining Language and Cognitive Theory	141-150
<i>Kadeyeva M., Dmitryuk N., Narozhnaya V.</i> On Implicitness of Nominal Grammatical Categories	151-158
<i>Tuleubayeva S.</i> Linguophilosophy from al-Farabi to V. von Humboldt: Continuity of Tradition	159-166
<i>Utebalieva G. , Kaskabassova Kh.</i> Communicative Competence: As an Aspect in Studying the Process of a Foreign Language Acquisition	167-176
<i>Shingareva M., Narozhnaya V.</i> Peculiarities of Analyzing Christmas Messages as an Element of Political Discourse	177-184

Literature Review

<i>Kairzhanov A.</i> Shakarim. The quest for absolute good	185-189
--	---------

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Азкенова Ж., Уразаева К.</i> Дантовский архетип и апостасия в «Старосветских помещиках» Н. Гоголя	8-15
<i>Бейдильдаева Н., Негимов С.</i> Назидания Жетес бия	16-23
<i>Байтанасова К.</i> О некоторых проблемах теории текста	24-31
<i>Есенова А., Оразбек М.</i> Поэзия Галыма Жайлыбая в свете новых исследований ...	32-38
<i>Жапанова М., Нурманова Ж.</i> «Исповедальная проза» Асанали Ашимова: жанровое многообразие	39-46
<i>Калиева А., Маукеева А., Рысбаева А.</i> Становление творческой индивидуальности Герольда Бельгера	47-52
<i>Кожашев М.</i> Поэтическое искусство Жамбыла: становление и особенности.....	53-60
<i>Мажиева Н., Балтабаева Н., Юсуп П.</i> Художественное изображение полигамного брака в казахских эпосах	61-66
<i>Найманбай А.</i> Реальность эпохи: преемственность правды и художественного решения	67-72
<i>Саликжанова Ш., Карипжанова Г.</i> Образ общества в современной казахской молодежной поэзии	73-79
<i>Сайлауова А.</i> Об исследованиях сказительских школ (школ жырышы и жырау) ...	80-86
<i>Сейсенбиева Э., Мадиева Қ., Юсуп А.</i> Мусульманское просветительство в трудах Ы.Алтынсарина «Шариат-ул ислам»	87-92

Лингвистика и методика

<i>Абдыханова Б., Мейрамбекова Л.</i> Прецедентные имена: влияние фольклора и его место в мировом культурном пространстве (на материале немецкого языка)	93-98
<i>Бижкенова А., Сабитова Л.</i> Научная деятельность структурных подразделений как одна из важных составляющих развития исследовательского вуза	99-107
<i>Досжан Г.</i> Интегративные подходы к изучению заимствованных слов	108-118
<i>Ербулатова И., Салимов Т.</i> Культурно-маркированные единицы лексико-семантического поля «Еда»	119-124
<i>Жумагулова А., Сыздыкова Г.</i> Лингвоэкология и медиапространство	125-132
<i>Жумаханова А., Бижкенова А.</i> Оценка как речевой акт коммуникации	133-140
<i>Ильясова Н.</i> Синтагма – единица, связывающая теорию языка и познания	141-150
<i>Кадеева М., Дмитрюк Н., Нарожная В.</i> Об имплицитности именных грамматических категорий	151-158
<i>Тулеубаева С.</i> Преемственность традиций в лингвофилософии: от аль-Фараби к В.фон Гумбольдту	159-166
<i>Утебалиева Г., Каскабасова Х.</i> Коммуникативная компетенция как аспект в изучении процесса усвоения неродного языка	167-176
<i>Шингарева М., Нарожная В.</i> Особенности анализа рождественских поздравлений как элемента политического дискурса	177-184

Рецензия

<i>Каиржанов А.</i> Шакарим. Поиски абсолютного добра	185-189
---	---------

XFTAP 16.01.11

Айша Жұмағұлова¹, Гүлбаршын Сыздықова²

Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

(E-mail: ¹aisha_jumagulova@mail.ru, ²go.syzdykova@mail.ru)

Лингвоэкология және медиакеңістік

Андатпа. Бұл мақалада қазақтілді медиакеңісті лингвоэкологияның зерттеу нысаны ретінде қарастырудың маңызы өзектеледі. Лингвоэкология – тілді, тілдік сананы сақтау және дамыту мәселелерімен айналысатын тіл білімінің пәнаралық жаңа бағыты. Қазақ тіл біліміндегі лингвоэкология әлемдік лингвоэкологияның маңызды тұжырымдарын зерттеулеріне арқау ете отырып, өзінің дербес пәндік тұғырын айқындауға бағытталды.

Сондықтан авторлар қазақ тіл білімінде қалыптасу үдерісін өткеріп жатқан лингвоэкологияның алдымен мақсат-міндеттерін айқындайды. Оның басты міндеті қазіргі тілдің, антропонимдердің тілдік және ақпараттық кеңістік жағдайын диагностикалау екенін анықтай отырып, тілді лингвоэкологиялық тұрғыдан зерттеудің нысанына медиакеңістікті алудың басымдығын көрсетеді. Лингвоэкологияның негізгі ұғымдарының бірі тілдік орта десек, бүгінгі трансформацияланған сандық медиа белсенді тілдік ортаға айналды. Сондықтан қазіргі медиакеңістік тілінің лингвоэкологиялық тұрғыдан зерделенуі, оның лингвоэкологиялық жауапкершілігінің анықталуы арнайы зерттеуді қажет етеді.

Түйін сөздер: лингвоэкология, медиа, медиакеңістік, бұқаралық коммуникация, тілдік сана.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2019-129-4-125-132>

Кіріспе. Қазіргі қазақ қоғамының көпқырлы ахуалы қазақ тілінде айна қатесіз көрініс табуымен қатар, тілдің өзіне де ықпал етуде, ал бұл өз кезегінде басты қажеттілікті – тілдің қауіпсіздігінің қажеттілігін талап етеді. Лингвоэкология десмоэкологияның бөлігі және тіл туралы ғылым ретінде тілді қорғау ресурстарын зерттеп, жетілдіреді. Сондықтан лингвоэкология тілдің өмір сүру қауіпсіздігін жүзеге асыру компоненті болып табылады. Лингвоэкология туралы мұндай түсінік оны тек теориялық тұрғыдан ғана емес, практикалық тұрғыдан да зерттеудің өзектілігін айқындайды.

Қазіргі уақытта қазақ лингвоэкологиясы тіл білімінің жаңа бағыты ретінде қалыптасу үстінде. Дейтұрғанмен бұл бағытта жасалған зерттеулер лингвоэкологияны тілді зерттеудің кешенді мәселелері мен әдістерін сипаттайтын синтезделуші ғылыми пән ретінде тануға мүмкіндік береді.

Замануи лингвистиканың негізгі үрдісі – адамтанымдық бағыт аясында жүргізіліп жатқан лингвоэкологиялық зерттеулер тіл білімінде үлкен қызығушылық тудырып отыр. Себебі «жаһандану үрдісі кең канат жайған қазіргі заман тілді «Табиғат – Адам – Қоғам» үштігі контексінде, адам табиғатымен, этнос, ұлт, халық сияқты тілдік қауымдастықтың тарихи-мәдени, саяси-әлеуметтік өмірімен біртұтастықта қарастыруды талап етеді. ХХІ ғасыр тіл білімінде адамзат өмірі мен тіршілігінің ең маңызды құралы болып табылатын тіл табиғатын – фонологиялық, морфемалық, лексемалық, синтаксистік, контекстік, дискурстық деңгейлердегі тілдік бірліктердің мазмұны арқылы; тілдік бірліктердің мазмұндық ерекшеліктерін адам танымындағы ойлау, пайымдау, ақпаратты қабылдау, ақпаратты жеткізу үдерістері шеңберінде; басқа да туа біткен, кейін қалыптасқан адами қасиеттердің көрінісі тұрғысынан; тарихи, қоғамдық, әлеуметтік факторлардың ықпалын қабылдаған лингвоқұрылым ретінде; жалпы адам болмысын сипаттайтын дүниетаным мен рухани мәдениеттің мәні тұрғысынан саралаудың өзектелуі, лингвистиканың пәнаралық сипаты мен

зерттеу мүмкіндіктерін арттыра түсті» (Туумбаев, Sagidolda, 2015: 15-16). Соның нәтижесінде интеграциялық жаңа үрдістегі лингвоэкологиялық зерттеулер антропоэзектік парадигма аясында жүргізіліп, қарқынды дами бастады.

Мақаланың мақсаты мен міндеттері. Лингвоэкологиялық зерттеулердің мақсаты – қазіргі тілдің жай-күйін зерттеу. Ал бүгінгі қоғамның, социумның тілдік шындығы сөзсіз медиакеңістікте көрініс тауып отыр. Сондықтан зерттеу мақаласының мақсаты – қазақтілді медиакеңістікті лингвоэкологиялық тұрғыдан зерттеудің маңызын айқындау. Осы мақсатқа жету үшін мынандай міндеттер қойылады:

- лингвоэкологиялық зерттеулердің міндетін айқындау;
- медиакеңістік ұғымының түсінігін анықтау;
- қазақтілді медиакеңістіктегі лингвоэкологиялық кейбір мәселелерге талдау жасау арқылы медиакеңістік тілін лингвоэкологиялық тұрғыда зерттеудің маңызын белгілеу.

Зерттеу әдістері. Зерттеу барысында сипаттау, жүйелеу, контенттік талдау, жинақтау әдістері қолданылды.

Нәтижелер мен талқылаулар. Лингвоэкологияға берілген анықтамалардың көбі ХХ ғасыр зерттеулерінің төл парадигмасы болған құрылымдық-жүйелілік парадигма шеңберінде тұйықталып, тіл мәдениетінің нысаны тұрғысында қалып қойды. Ал шын мәнісінде лингвоэкологияның зерттеу пәні екі бағытты: 1) тілге және; 2) сол тілде сөйлеушіге, яғни жеке алғанда әрбір тілдік тұлғаға, тұтас алғанда тілдік ұжымдарға (этнос, социум, мемлекет) тиетін жағымды әрі жағымсыз ықпалдарды зерттеуді ұстанатынын баса айту керек.

«Лингвоэкологияның басты міндеті – бүлінген тілдік компоненттер мен құбылыстарды сақтау, оңалту, тірілту мақсатымен қазіргі тілдің, антропонимдердің тілдік және ақпараттық кеңістік жағдайын диагностикалау, сонымен қатар тілдік тұлғаны сол тілде сөйлеуші және сөйлеу, коммуникативтік қызметтерді жасаушы ретінде зерттеу, оның күшін оң биоэнергетикалық өріс пен «гуманистік, инвайронментальді ойлау образын қалыптастыруға бағыттау» деген Е.В.Семчуктың пікірі (Semchuk, 2014: 1234) лингвоэкологияның тілді адам, адам санасында қалыптасқан ақпараттық кеңістік, әлеуметтік-қоғамдық орта арқылы зерттеуді көздейтінін дәйектейді.

Тіл ең басты, ең негізгі, ең тұрақты этностық көрсеткіш ретінде лингвоэкологияның ең басты міндеті – этностың тілдік ерекшелігін, соның негізінде қоғамның рухани денсаулығы мен мемлекеттің ұлттық қауіпсіздігін сақтаумен тоғысады (Bernatskaya, 2014: 28).

Лингвоэкологияның мақсаты, бір жағынан, тілдің өзін-өзі қалай сақтайтынын зерттеу, яғни оның өз денсаулығын сақтауын немесе біртіндеп лингвицидке жақындауын (адамның оны дұрыс пайдаланбау нәтижесінде) анықтау болса, ал екінші жағынан, адам денсаулығын жақсарту, жетілу жолдарын іздестіру болып табылады. Осылайша лингвоэкология тілдің екіжақты қызметін зерттейді: оның дұрыс қолданылуы тіл мен адам денсаулығын сақтайды, бұрыс қолданылуы тіл мен адам денсаулығын бұзады.

Лингвоэкологиялық зерттеу нәтижелеріне сүйенсек, қазіргі уақытта әлемнің барлық тілдері дерлік лингвоэкологиялық ықпалға ұшырап отыр. Әр елдің тілдік жағдаяты әртүрлі болғанымен, олардың барлығына ортақ бір сипат бар: ағылшын тіліне негізделген ақпараттық технологиялардың ірі ғылыми-техникалық революциясының нәтижесінде тілдік үдерістердің жаһандануы және әлем халықтарының тілдік кеңістігіне ағылшын тілінің кірігуі. Бұл жағдай тілдің деформациялануы мен деградациялануы секілді түрлі жағымсыз үдерістерге әкеп соғуда. Мұндай лингвоэкологиялық ықпал қазақ тіліне де әсер етуде. Әсіресе жаңа технологиялық жағдайлардағы динамикалық планетарлы коммуникацияның нәтижесінде бұл ықпал күн санап арта түсуде.

Техногендік өркениет пен ақпараттық жаһандану жағдайындағы планетарлы коммуникацияның бүгінгі алаңы – медиакеңістік. ХХІ ғасырдағы жаһандану үдерісіне сай өркениеттердің тоғысуы, геосаяси, ұлтаралық, дінаралық, мәдениетаралық диалогтардың меди-

кеңістікке ықпалының артуы, ақпараттық-технологиялық медиакеңістіктің шекарасының кеңеюі, т.б. заманауи факторлар қазақтілді медиакеңістікте жедел қарқынмен жүріп жатқан интеграциялық үдерістердің тілдік, соның ішінде лингвоэкологиялық тетіктерін іздестіруді міндеттейді. Бұл ретте қазақтілді медиакеңістіктегі ақпараттар легінің тіл қолданушылардың санасына тигізетін жағымды-жағымсыз әсерін зерттеу лингвоэкологияның басты міндетінің бірі болып саналады.

Заманауи гуманитарлық ғылым саласында айтарлықтай қызығушылық тудырып отырған бұқаралық коммуникацияны зерттеу еңбектерінде «медиа» лексемасы жеке вербалды-когнитивті бірлікке айналып, белсенді түрде сөзжасамдық үдерістерге енді: масс-медиа, медиахолдинг, медиакратия, медиапсихология, медиабилік, медиамәтін, медиамаркетинг, медиа орта, медиа әсер, т.б. Түрлі коммуникация құралдарын атау үшін енгізген М.Маклюэннің «медиа» терминін қазір қарапайым «делдал» ұғымына сыйғыза алмаймыз. Бұл пікірді білдірген Н.Б.Кириллова бүгінде медиа жай ғана ақпарат тарататын құрал емес, мәдени кодтар жасалатын, эстетикаланатын, трансляцияланатын бүтін бір орта болып ұғынылады дейді (Kirillova, 2005: 22). Бүгінде медианы зерттейтін практикалық ізденістер дәстүрлі философиялық, әлеуметтік, психологиялық, сонымен қатар саяси-идеологиялық, коммуникативтік, медиалингвистикалық, аумақтық, технологиялық тұрғыдан зерттелетін бірнеше әдіснамалық парадигмаларға негізделеді. Алайда бұл парадигмалармен ғана шектелу медианың кейбір тұстарының назардан тыс қалуына алып келді. Соның нәтижесінде медиакоммуникацияны қандай да бір «кеңістік» ретінде зерттейтін жаңа кеңістіктік парадигма пайда болды. Осыны ұстанған көптеген зерттеушілер «медиакеңістік» ұғымына қызығушылық танытып отыр. Оның өзіндік бірнеше себептері бар:

Біріншіден, бұл – ақпараттың қозғалысы мен коммуникациялық байланыстардың ұлттық немесе басқа да шекаралармен шектелмеуіне ықпал ететін жаһандану. Жаңа коммуникациялық жүйе кеңістік пен уақытты түбегейлі өзгертуде. «Ақпараттық» дәуірде «аймақтық жерлер өзінің мәдени, тарихи, географиялық мәндерінен айырылып, желілерге немесе образды коллаждарға қайта интеграцияланып, жер кеңістігін алмастыратын ағындар кеңістігін өмірге әкелетін болады» дейді М.Кастельс (Kastel's, 2000: 353).

Екіншіден, «медиакеңістік» ұғымы бұқаралық коммуникация құралдары концептісінен гөрі кеңістіктік аймақтарды ажыратуға, медиакоммуникацияның қандай да бір топографиясын құрауға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, «медиакеңістік» концептісі оны барлық социумға тән атрибуттарды көрсететін жеке дамушы жүйе ретінде қарастыру қажеттігін көрсетеді.

Медиакеңістік мәнін кеңірек түсінуге мына тұжырымдар мүмкіндік береді:

1. медиакеңістіктің өзегі ретінде бұқаралық коммуникация құралдары танылады (көп ретте БАҚ);
2. БКҚ өз кезегінде (яғни медиакеңістік) кеңістіктің басқа түрлерінің (әлеуметтік, мәдени, оқу, діни, т.б.) қалыптасуына ықпал ететін белсенді актор болып саналады;
3. медиакеңістіктегі өзгерістер қоғамдағы трансформациялану үдерістерімен тікелей байланысты, себебі медиакеңістік қоғам дамуының жетекші үрдістерін көрсетеді, бұл оның дамуын орын алып жатқан қайта түрлену контекстінде зерттеуге мүмкіндік береді;
4. медиакеңістік индивидтің сезім тәжірибесінен тыс жатқан әлем бейнесін қалыптастырады: ол шындықты жай ғана көрсетіп қоймай, әлемді түсінуді құрастырады;
5. медиакеңістік – өзара байланысты және бүтіннің дамуының ортақ заңдылықтарына бағынатын нақты құрылымдық элементтерге ие күрделі жүйе (Monastyreva, 2013: 5).

Ал «коммуникацияның кез келген мақсаттарына қызмет ететін жүйе тіл ретінде анықтала алады», - дейді Ю.М. Лотман (Lotman, 2003: 130). Медиакеңістік тілін лингвоэкологиялық тұрғыдан зерттеу коммуникативтік жүйеге түсетін антропогендік жүктеме категориясында медиакеңістік тілін адамның өмір сүру ортасы ретінде қарастыруды, меди-

атехнологиялардың индивидтің психикасы мен қоғамдағы әлеуметтік-мәдени үдерістерге тигізер ықпалын анықтауды көздейді. Мұндағы басты міндет – ақпараттық кеңістік сапасының өлшемдерін адамға зиянсыз болу тұрғысынан бекіту. Яғни адамның ақпараттық, тілдік, мәтіндік ортасы қаншалықты экологиялық таза, адам мен ол өмір сүретін ақпараттық ортаның қарым-қатынасы қаншалықты үйлесімді екенін анықтау қажет (Shakhovskiy, Ionova, 2012: 147). Бұл ретте коммуникативтік, мәтіндік, ақпараттық орта секілді күрделі құбылыстардың экологиялық сипатын бекіту және олардың көптеген мәтіндік хабарламаларды қолданатын, жалпыға ортақ диалог контекстінде өмір сүретін адресаттардың санасына әсер етуін қарастыру мәселесі алға шығады. Жағымды ақпараттық орта ақпараттық кеңістік субъектісінің дамуына жағдай жасайды, жағымсыз ақпараттық орта оның өмірлік және өнімділік әлеуетіне нұқсан келтіреді. Бұл жерде нақты индивид, адамдардың әлеуметтік, ұлттық және кәсіби топтары, тұтас қауымдастықтар мен түгел социум қорғаныс нысанына айналады.

Лингвоэкологиялық нормалардың бұзылуынан туындайтын салдарлар қатары өте көп. Осы тұрғыдан келгенде медиакеңістіктегі лингвоэкологияның зерттеу мәселелеріне мыналарды жатқызуға болады (олардың кейбірі коммуникативтік лингвистиканың шеңберінде қарастырылып жүргенімен лингвоэкологиялық негіздеуді қажет етеді):

- түрлі дискурстағы экологиялық қатысым шарттары;
- психострессік сипаттағы хабарламалардың өлшемі мен деңгейі;
- ақпараттық шиеленіс, өшпенділік, араздық атмосферасы мен оларды бейтараптандыру амалдары;
- әлеуметтік, ұлттық, діни қақтығыстарға, криминалды әрекеттерге арандату механизмдерін анықтау;
- коммуникацияның конфликтогендік өлшемдері;
- сөйлеудегі дөрекілік, әдепсіздік, тіл тигізу шектері;
- коммуникациядағы негативті эмоциялардың рөлі;
- ақпараттың бұрмалануы;
- суггестивтік ықпал мен манипуляция;
- мейірімсіздік, адамгершіліксіздіктің көрініс табуын қоғамдық бағалау;
- тұлғаның, тұтас қоғамның азаматтық және ұлттық сана-сезімінің көрініс табу формалары;
- кінәлау мен сын тағудың жол берілген формалары;
- өкпе-реніш пен кемсітуге жетелейтін сөйлеу агрессиясының критерийлері т.б.

Медиакеңістік тілінің тіл қолданушыларына түпсаналы ықпалының қаупі көптеген зерттеушілерді алаңдатып келеді. Себебі медиа – аудиторияның идеологиялық, эмоционалды, тіпті түпсаналы үміттеріне құрылған трансляция жасаушы арна. Медиа-сарапшы Джерри Мандер: «Бәлкім біз ақпарат бұқаралық санамен жұтылатын дәуірге аяқ басқан болармыз. Телевизиялық хабарлама қандай да бір сүзгіден өтпестен толығымен жадымызға келіп құйылады, бірақ оны саналы анализдеу, түсіну мүмкін емес» деген пікірі медиакеңістіктен түсетін ақпараттың еш кедергісіз қабылданатынын аңғартады (Zagidullina, 2016: 10). Расында медиакеңістіктегі өзге әлемнің иллюзиясына ұмтылу адам үшін өте қауіпті. Мұндай технологиялық инфрақұрылымның алдында адам әлсіз және тәуелді. М. Маклюэннің пікірінше, медиа алғашқы кезден-ақ тұтынушының санасын жаулап алуға ұмтылған. Зерттеуші медиалық даму (электронды құралдардың болашақ дамуы) соңында адам санасын толығымен «ампутацияға» алып келеді деген болжам айтады (Kirillova, 2005: 68).

Лингвоэкология қазіргі қазақтілді медиакеңістікте көрініс тауып отырған кірме сөздердің тасқыны, сөйлеудегі жаргондар мен варваризмдер, тілдің тұрпайылануы, ментальді лексика мен фразеологиядағы семантикалық бұрмалану, ақпараттық қауіпсіздік пен тілдік зорлық мәселесі, тілдік толеранттылық мәселесі, сөйлеу агрессиясы, тілдегі эмоция, т.б.

қарастырады. Бұл мәселелердің көбісі бұған дейін де тіл және сөйлеу мәдениеті тұрғысынан зерттеліп келгені белгілі. Алайда тіл мәдениеті мұның бәрін тілге әсері тұрғысынан қарастырса, ал лингвоэкология оны адамға әсері тұрғысынан қарастырады. Мәселен, кірме сөздердің тілдік санаға тигізетін әсерін қарастырайық. Қазіргі медиакөңістікте жаһандық араласудың негізінде кірме сөздердің легі ағылып жатыр: хит, тренд, хайп, фан, фандом, вайн, челлендж, чат, траффик, хейтер, троль, коуч, пранк, лайк, хештег, сториз, комментарий, директ, бренд, пиар, фэшн, бан, пост, блогер, аккаунт, квест, вебинар, таргет, бот, мас-слайкинг, массфоллоving, гив, влог, кейс, чек-лист, юзер, аватар, лайфхак, контент, идол, фидбек, бэкстейдж, т.б.

Кірме сөздер өзі қабылданған тілдегі сөздерді кейінге ысырып қана қоймай, тіл қолданушының санасында туған сөздің ішкі формасының арқасында бұған дейін қалыптасып келген ұғымдық-ментальді-сезімдік бейненің бүтіндігін жояды. Мысал ретінде ағылшынның киллер сөзі мен қазақтың кісі өлтіруші, қанішер сөздерін салыстырып көрейік. Бұл сөзді журналистердің қазіргі уақытта кеңінен қолданып жүргенін білеміз: «Ресейде аса қауіпті қызметкерлердің бірі, киллер, «Кіші Дрюнья» лақап атымен белгілі Андрей Дрюнинді Иркутск қаласының полицейлері мен Забайкалье өлкесіндегі федералды қауіпсіздік қызметі басқармасының өкілдері қолға түсірді» (Егемен Қазақстан); «Қырықтан асқан келіншек жарынан құтылу үшін киллер іздеген» («Қамшы» ақпараттық-танымдық порталы); «Тергеушілердің айтуынша, бұл фактілердің барлығы қылмыскердің кәсіби киллер емес екенін көрсетеді» (BAQ.kz). Киллерге қатысты кәсіби, тәжірибелі, бірінші дәрежелі деген сипаттамалардың да қоса берілуі жиі кездеседі. Ал бұл сөздер тілдік санада оң зарядты ассоциациялық қатар түзеді: тәжірибелі киллер / дәрігер / мұғалім / ұшқыш, т.б. Соңында санада бұл сөздің семантикасы ғана өзгеріп қоймай, сонымен қатар коннотациясы да жойылады. «El.kz» ақпараттық-танымдық порталында «Ермек Тұрсыновтың «Кенжесі» көрерменге жол тартпақ» деген тақырыппен шыққан мақаладан үзінді келтірсек: «Уақыт өтеді. Екеуі ер жетіп қана қоймай, кішісі кәсіби киллер, үлкені соның промоутері болады. Жалданып кісі өлтіреді. Кәсіптері оңға басып, уақыт өткен сайын пайдаға кенеледі». Тағы бір мысал «Киллер» қызметіне сұраныс көбейді» тақырыбымен «Айқын» газетінде жарияланған мақаладан: «Кісі өлтіру нарығында тапсырысты ең арзан бағаға орындаушылар маскүнемдер, наркомандар және қылмыскерлер. Бірақ тапсырманы сенімді орындайтындар жұмыссыз қалып, күнкөріс жағдайлары ауырлаған бұрынғы әскерилер, арнайы қызмет пен құқық қорғау саласында жұмыс істегендер. Олар қарумен қалай «жұмыс істеуді» жақсы меңгерген және тапсырманы уақытында, дәлме-дәл орындауға машықтанған. Жұмыссыз қалғандар тапсырыспен кісі өлтіруге келіседі. Алайда, ең дұрысы бұл істі кәсіпқой киллерге тапсырған жөн. <...> Бұл салада ақшаны көп сұрайтындар – элиталық киллерлер. Олар банк қожайыны, мемлекеттік деңгейдегі белгілі корпорациялардың президенттері, белгілі бизнесмендер сияқты үлкен басшыларға қастандық жасайтындар. Сарапшылардың айтуынша, олардың гонорары 50 мың доллардан басталады» («Айқын» газеті). Мұндай мақалаларды оқығаннан кейін сөздің энергиялық мазмұны ұсақталып, соның әсерінен сана деформацияланады, шындық бұрмаланады, тиісінше денотатқа деген көзқарас та өзгереді – кісі өлтірушіні қабылдаудың орнына осы әрекетті түсіну, одан кейін осы құбылысқа бойұсыну (тіпті оны ақтап алу), оны жай ғана қызмет түрі ретінде қабылдап, жоғары табыс әкелетін кәсіп түріне жатқызуы да орын алады. Медиакөңістікте кездесетін осындай экологиялық емес сөздер, мәтіндер тілдік тұлғаның, одан кейін түгел социумның санасына кері ықпал етеді.

Тілдік тұлғаға әсер ететін медиакөңістіктегі басқа да лингвоэкологиялық мәселелерді қысқаша атасақ:

- а) агрессивті ақпараттар ағынының әсерінен «катастрофалық ойлаудың» қалыптасуы;
- ә) реципиенттің нағыз шындықты қабылдауын бұрмалаушы тәсілдердің қолданылуы;

- б) тұлғаның интимдік аймағына рұқсатсыз кіру;
- в) реципиенттің (Интернет оқырманның, көрерменнің, тыңдаушының, қолданушының) тілдік санасын манипуляциялаудың тілдік механизмдерін әдепсіз қолдану;
- г) тілдің тұрпайылануының әсерінен адам ағзасындағы психофизиологиялық өзгерістердің орын алуы;
- ғ) табиғи тілдің кодының пайда болып жатқан басқа семиотикалық жүйелердің кодтарымен өзара қарым-қатынасы;
- д) эмоционалды «семіруге» және сананың когнитивті атрофиясына ықпал ететін ойын-сауық бағдарламаларының экспансиясы және т.б.

Қорытынды. Қорыта айтқанда, медиалық технологиялар күн өткен сайын әрбір адамның күнделікті өмірінде үлкен орын алып, бұрын тек тікелей тұлғааралық коммуникация деңгейінде ғана мүмкін болған мәдени тәжірибені енгізуде. Интернет кез келген жеке пікірдің әлеуетті ашық болу мүмкіндігін жасауда. Бұл ретте «масс-медиа» туралы түсініктер өз күшін жойып, барлық медиалық ортаның «бұқаралыққа» айналуына алып келді. Ал толықтай медиаланған әлемнің коммуникативтік кодтары мен тілін зерттеу кешенді зерттеу әдістері мен тәсілдерін талап ететін көпміндетті үдерісті қажет етеді.

Тілдің өміршеңдігі сол тілді қолданушылардың әлемінде өмір сүруімен өлшенеді және сол тілді қоғам өмірімен байланыстырмай зерттеу тірі тілді өлі тілге айналдыратыны анық (Ter-Minasova, 2018: 39). Сондықтан қазіргі тілдің жай-күйін осы уақыттың құбылыстарымен, қоғам тіршілігінің жалпы жағдайларымен байланыстыра зерттеуіміз керек. Ал қазіргі қоғамның тыныс-тіршілігі толығымен медиакеністікте көрініс тауып отыр. Себебі бүгінгі қоғамды медиасыз елестету мүмкін емес. Ендеше қазіргі тілдің лингвоэкологиялық жай-күйін қарастырғымыз келсе, медиакеністік тілін зерттеу міндеті талассыз алға шығады.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Түймебаев Ж., Сағидолда Г. Алтаистиканың тарихи-лингвистикалық негізі. (Фонетика. Морфология). / Ж.Түймебаев, Г.Сағидолда. Екінші басылым. – Алматы: «Қазығұрт», 2015. – 408 бет.
- 2 Семчук Е.В. Лингвоэкология как междисциплинарная наука // Молодой ученый. – 2014. – №4 (63). – С. 1233-1235.
- 3 Бернацкая А.А. Лингвистика и «критика языка» // Экология языка и коммуникативная практика. – 2014. – №2. – С. 15-31.
- 4 Кириллова Н.Б. Медиакультура: отмодерна к постмодерну. – Москва: Академический проект, 2005. – 304 с.
- 5 Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура. - Москва: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
- 6 Монастырева О.В. Медиaprостранство: обзор представлений и подходов к пониманию // Вестник АМГУ. – 2013. – №50. – С. 1-6.
- 7 Лотман Ю.М. Семиосфера: Культура и взрыв; Внутри мыслящих миров. - Санкт-Петербург: Изд-во «Искусство СПб», 2003. – 152 с.
- 8 Шаховский В.И., Ионова С.В. Человек и его языковая среда: эколингвистический аспект // The Anthropology of Language: сб. статей. Вып. 2. – Москва: Флинта: Наука, 2012. – С. 137-149.
- 9 Загидуллина М.В. Эколингвистическая концепция медиaprостранства // Медиасреда. – 2016. – №11. – С. 8-13.
- 10 Кириллова Н.Б. Медиакультура как объект исследования // Известия Уральского государственного университета. – 2005. – №35. – С. 63-74.
- 11 Тер-Минасова С.Г. Тіл және мәдениетаралық коммуникация. – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018 жыл. – 320 бет.

Aisha Zhumagulova¹, Gulbarshyn Syzdykova²

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Linguoecology and Media Space

Abstract. The article reveals the importance of studying the Kazakh-speaking media space in the linguistic and environmental aspect. Linguoecology is a new interdisciplinary area of linguistics, which deals with the tasks of preserving and developing the language and linguistic consciousness. Linguistic ecology of the Kazakh linguistics has moved to the stage of determining its subject area, based on the important conclusions of the world linguoecology. Therefore, the authors first determine the goals and objectives of linguoecology. Defining the main task of linguoecology as the diagnosis of the modern language, linguistic and informational space of anthroponyms, they highlight the importance of studying the language of media space as an object of linguoecological research. Since one of the main concepts of linguoecology is the language environment, transformed digital media has become an active language environment of our time. Therefore, the study of the language of modern media space from a linguoecological perspective, the definition of its linguo-ecological responsibility requires a special study.

Key words: linguoecology, media, media space, mass communication, linguistic consciousness.

Айша Жумагулова, Гультаршын Сыздыкова

Евразийский национальный университет имени Л.Н.Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Лингвоэкология и медиапространство

Аннотация. В данной статье раскрывается важность изучения казахоязычного медиапространства в лингвоэкологическом аспекте. Лингвоэкология – новое междисциплинарное направление языкознания, которое занимается задачами сохранения и развития языка, языкового сознания. Лингвоэкология казахского языкознания перешла на стадию определения своей предметной области, опираясь на важные выводы мировой лингвоэкологии. Поэтому авторы в первую очередь определяют цели и задачи лингвоэкологии. Определяя главной задачей лингвоэкологии диагностику современного языка, языкового и информационного пространства антропонимов, авторы подчеркивают важность изучения языка медиапространства как объекта лингвоэкологического исследования. В силу того, что одним из основных понятий лингвоэкологии является языковая среда, трансформированное цифровое медиапространство стало активной языковой средой нашего времени. Поэтому изучение языка современного медиапространства с лингвоэкологического ракурса, определение ее лингвоэкологической ответственности требуют специального исследования.

Ключевые слова: лингвоэкология, медиа, медиапространство, массовая коммуникация, языковое сознание.

References

- 1 Tuymebaev Zh., Sagidolda G. (2015) Altaistikanyñ tarixhi-lingvistikalık negizi. (Fonetika. Morfoloǵiya). [The historical and linguistic basis of Altaistics. (Phonetics. Morphology)], («Kazygyrt», Almaty, 408 p.). [in Kazakh]
- 2 Semchuk E.V. Lingvoekologiya kak mezhdistsiplinarnaya nauka [Linguistic ecology as an interdisciplinary science], (Molodoy uchenyy, (4)63, P. 1233-1235.). [in Russian]
- 3 Bernatskaya A.A. Lingvistika i «kritika yazyka» [Linguistics and «criticism of the language»], (Ekologiya yazyka i kommunikativnaya praktika, 2014, 2, P. 15-31.). [in Russian]

- 4 Kirillova N.B. Mediakul'tura: otmoderna k postmodernu [Media Culture: Modern to Postmodern], (Akademicheskiy proekt, Moscow, 304 p.). [in Russian]
- 5 Kastel's M. Informatsionnaya epokha: ekonomika, obshchestvo i kul'tura [The Information Age: Economics, Society, and Culture], (GU VShE, Moscow, 2000, 608 p.). [in Russian]
- 6 Monastyreva O.V. Mediaprostranstvo: obzor predstavleniy i podkhodov k ponimaniyu [Media Space: A Review of Perceptions and Understanding Approaches], (Vestnik AMGU, 2003, (50), P. 1-6.). [in Russian]
- 7 Lotman Yu.M. (2003). Semiosfera: Kul'tura i vzryv; Vnutri myslyashchikh mirov [Semiosphere: Culture and Explosion; Inside the thinking worlds], (Izd-vo «Iskusstvo SPb», Sankt-Peterburg, 2003, 152 p.). [in Russian]
- 8 Shakhovskiy V.I., Ionova S.V. Chelovek i ego yazykovaya sreda: ekolingvisticheskiy aspekt [Man and his linguistic environment: the ecolinguistic aspect], The Antropology of Language: sb. statey, Vyp. 2., (Flinta: Nauka, Moscow, 2012, P. 137-149.). [in Russian]
- 9 Zagidullina M.V. Ekolingvisticheskaya kontseptsiya mediaprostranstva [Ecolinguistic concept of media space], (Mediasreda, 2016, (11), P. 8-13.). [in Russian]
- 10 Kirillova N.B. Mediakul'tura kak ob'ekt issledovaniya [Media culture as an object of study], (Izvestiya Ural'skogo gosudarstvennogo universiteta, 2005, (35), P. 63-74.). [in Russian]
- 11 Ter-Minasova S.G. Til zhane madenietarlyk kommunikatsiya [Language and Intercultural Communication], (Ultyk audarma byurosy, Almaty, 2018, 320 p.). [in Kazakh]

Авторлар туралы мәлімет:

Жұмағұлова Айша – қазақ тіл білімі кафедрасының докторанты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Сыздықова Гүлбаршын – ф.ғ.д., қазақ тіл білімі кафедрасының профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Zhumagulova Aisha – PhD student of the department of Kazakh linguistics of L.N.Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

Sydykova Gulbarshyn – Doctor of Philology, Professor of the department of Kazakh linguistics L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекен-жайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ.Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы электронды нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан алынған **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімделгеніне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 беттен 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақалаға қойылатын талаптар:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланың құрылымы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады) Автор(лар)дың **E-mail-ы** – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қою кіші әріппен жазылады)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелері/талқылауы,

қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады).

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.])

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттер:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859. - за статью

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 402) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprttenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT).

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 402) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. Также авторам необходимо предоставить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/ Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие об-

---

легчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 4) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Шығарушы редактор: І.Р. Құрманғалиев
Дизайн: Ілияс Рысбекұлы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2019. - 4 (129). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. 207-б.
Шартты б.т. - 19,0   Таралымы - 35 дана

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды